

ประวัติและความสำคัญของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์

ประวัติและความเป็นมาของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย

ในระยะต้นศตวรรษที่ 20 นั้น ประเทศต่าง ๆ ทางยุโรปได้เจริญก้าวหน้าในทางอุตสาหกรรมไปมากแล้ว แต่ประเทศทางเอเชียยังล้าหลังอยู่บางประเทศก็อยู่ในสภาพเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส สังกมประเทศในเอเชียตอนนั้นมีลักษณะเป็นสังคมการเกษตร ส่วนการอุตสาหกรรมแทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ รัชนีนั้นตรงกับแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงอัจฉริยะ พระองค์ได้วางนโยบายที่เน้นถึงความเป็นเอกราชของบ้านเมืองและขณะเดียวกันก็ทรงมีพระประสงค์ที่จะให้ประเทศไทย ได้เริ่มค้นพื้นฐานในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม เพื่อจะได้สามารถพึ่งตัวเองได้ในกิจการค้าและอุตสาหกรรมต่อไป เพื่อให้มีความเจริญทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ พระองค์จึงได้ทรงมีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าสั่งให้เจ้าพระยายมราช จักคังบริษัท เพื่อผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นในประเทศไทย เพราะทรงเห็นว่าในการที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้ก้าวหน้าทันสมัยนั้นจำเป็นจะต้องมีการก่อสร้าง บ้านเรือน สำนักงาน และโรงงานต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้ซีเมนต์ทั้งสิ้น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์จึงได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ประวัติของบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์

1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด (The Siam Cement Co., LTD.) เป็นบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์บริษัทแรกที่ตั้งขึ้นในประเทศไทยตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 คณะผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทได้ประชุมกันเพื่อจัดตั้งบริษัทเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2456 แต่อีก 6 เดือนต่อมาคือในวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2456 ก็ได้จัดตั้งบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ขึ้นโดยจดทะเบียนจัดตั้ง

ความกฎหมาย มีทุนจดทะเบียนเริ่มแรกจำนวน 1 ล้านบาท โดยมีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ถือหุ้นหนึ่งในสาม บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด มีโรงงานผลิตปูนซิเมนต์ 4 แห่งคือ

1.1 โรงงานที่บางซื่อ ตำบลบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ตอนเหนือของกรุงเทพ ที่แห่งนี้อยู่ใกล้สถานีรถไฟและถนนใหม่ การสร้างโรงงานได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญจากประเทศเคนมาร์ก ได้เริ่มการผลิตปูนซิเมนต์ออกสู่ตลาดในปี พ.ศ.2458 โดยใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเปียก (Wet Process) ในปีแรกผลิตได้เพียง 20,000 คันต่อปี ได้มีการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตและขยายการผลิตเพิ่มขึ้น โดยลำดับจนกระทั่งปัจจุบันมีกำลังการผลิตวันละ 1,470 คัน หรือ 485,100 คันต่อปี (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทได้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้มีปริมาณ 461,000 คันต่อปี)

ปัจจุบันบริษัทได้หยุดเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตปูนซิเมนต์ที่โรงงานบางซื่อแล้ว เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเปียกสิ้นเปลืองน้ำมันมาก ประมาณ 65% ของต้นทุนการผลิต ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงมาก โรงงานที่บางซื่อจึงทำการรื้อปูนซิเมนต์เพียงอย่างเดียว

1.2 โรงงานที่ท่าหลวง ตำบลท่าหลวง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ก่อตั้งในปี พ.ศ.2482 เนื่องจากโรงงานปูนซิเมนต์ที่บางซื่อเพียงโรงงานเดียวไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการใช้ปูนซิเมนต์ของประเทศที่กำลังเจริญพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่สงครามโลกครั้งที่สองได้ทำให้การก่อสร้างโรงงานนี้ต้องชะงักไปชั่วคราว กว่าโรงงานท่าหลวงจะเสร็จเรียบร้อย สามารถผลิตปูนซิเมนต์ได้ก็ต้องเนิ่นนานมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2489 โรงงานแห่งนี้ได้ใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเปียก เดิมมีกำลังการผลิตประมาณวันละ 3,200 คัน หรือประมาณปีละ 1,056,000 คัน ต่อมาในปี 2521 ได้เพิ่มกรรมวิธีการผลิตแบบแห้งขึ้นใหม่ทำให้สามารถขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 4,000 คัน หรือประมาณปีละ 1,320,000 คัน ซึ่งสามารถเปิดดำเนินการได้เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2524

¹วิรัช กฤตพล. ผู้อำนวยการโรงงานปูนซิเมนต์ไทย บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด. สัมภาษณ์, 19 มกราคม 2525.

ปัจจุบันมีกำลังการผลิตรวมทั้งหมด 2.37 ล้านตันต่อปี (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทไค้แจ้ง ขอส่งเสริมการลงทุนไว้มีปริมาณ 2.8 ล้านตันต่อปี)

1.3 โรงงานที่ทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เริ่มทำการผลิตในปี 2509 โดยใช้กรรมวิธีการผลิตแบบแห้ง เคมีมีกำลังการผลิตวันละ 1,408 ตัน หรือประมาณปีละ 464,952 ตัน ต่อมาเมื่อปี 2521 ได้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกปีละ 400,000 ตัน ซึ่งสามารถเปิดดำเนินการได้เมื่อเดือนเมษายน 2524 ปัจจุบันมีกำลังการผลิตวันละ 2,621 ตัน หรือปีละ 864,952 ตัน (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทไค้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้มีปริมาณ 851,000 ตันต่อปี)

1.4 โรงงานที่แก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้เริ่มวางโครงการในการผลิตปูนซีเมนต์ตั้งแต่ปี 2510 และเริ่มทำการผลิตในปี 2514 โดยใช้กรรมวิธีการผลิตแบบแห้ง เป็นโรงงานที่ทันสมัยที่สุดในเอเชีย เพราะมีเครื่องจักรกลอัตโนมัติในการควบคุมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงงานและใช้วิธีควบคุมคุณภาพของปูนซีเมนต์ด้วยเครื่องเอ็กซเรย์และคอมพิวเตอร์ เคมีมีกำลังการผลิตวันละ 2,200 ตัน ต่อมาในเดือนกันยายน พ.ศ.2516 ได้รับอนุญาตให้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 2,500 ตัน ซึ่งสามารถเปิดดำเนินการได้เมื่อกลางปี 2518 ปัจจุบันมีกำลังการผลิตวันละ 4,700 ตัน หรือประมาณปีละ 1,551,000 ตัน (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทไค้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้มีปริมาณเพียง 602,000 ตันต่อปี)

บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ผลิตปูนซีเมนต์ออกจำหน่ายคือ ทรายเสือ ทรายช้าง และทรายเอราวัณ มีส่วนแบ่งของตลาดถึงประมาณร้อยละ 74 ในการผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ บริษัทได้ขยายกิจการและรวมกลุ่มกัน 5 บริษัท เรียกว่า "กลุ่มสยามซีเมนต์" ทำการผลิตและจำหน่ายวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ กว่า 2,000 รายการ

แผนการขยายงานในอนาคตของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด มีโครงการที่จะขยายกำลังการผลิตปูนซีเมนต์โดย เปิดโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นใหม่ที่จังหวัดลำปาง¹ โดย

¹ ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการลงทุน ปี 2524

ขอส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 500,000 ล้านบาท ซึ่งได้รับอนุมัติส่งเสริมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2524 และได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2524 แต่โครงการนี้ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการแต่อย่างใด นอกจากนี้ โรงงานที่ท่าหลวง¹ จังหวัดสระบุรี มีหม้อเผา 5 หม้อ ซึ่งใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเปียกนั้น ได้เริ่มทำการคักแปลงหม้อเผาใบที่ 5 เป็นแบบแห้ง ส่วนหม้อเผาใบอื่น ๆ จะทำการยกเลิกเมื่อได้คักแปลงหม้อเผาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะทำให้กำลังการผลิตเพิ่มมากขึ้นจากเดิมวันละ 1,500 ตัน เป็นวันละ 4,000 ตัน โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2525 เมื่อรวมกับกำลังการผลิตที่มีอยู่อีกวันละ 4,000 ตัน จะรวมเป็นกำลังการผลิตทั้งสิ้นวันละ 8,000 ตัน

ข้อมูลที่น่าสนใจของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด² ณ เดือนธันวาคม 2524 มีดังนี้

กำลังการผลิตปัจจุบัน	5.8	ล้านตันต่อปี
พนักงานทั้งหมด	4,714	คน
ทุนจดทะเบียน	712	ล้านบาท
จำนวนผู้ถือหุ้น	4,637	คน เป็นผู้ถือหุ้นชาวไทยร้อยละ 93.71 และชาวต่างชาติร้อยละ 6.29
ทรัพย์สินทั้งหมด	9,505.9	ล้านบาท ซึ่งได้หักค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินถาวรออกแล้ว

2. บริษัทชลประทานซิเมนต์ จำกัด (The Jalapraphan Cement Co., LTD.) เป็นโรงงานผลิตปูนซิเมนต์แห่งที่สอง ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมิวติกูประสงค์หลักเพื่อผลิตปูนซิเมนต์ชนิดต่าง ๆ จำหน่ายซึ่งใช้ในการก่อสร้างเขื่อน การชลประทาน และการก่อสร้างอื่น ๆ การก่อสร้างได้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 12 กันยายน

¹วิรัช กฤตยล. ผู้อำนวยการโรงงานปูนซิเมนต์ไทย บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด. สัมภาษณ์. 19 มกราคม 2525.

²ข้อมูลจากบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

2499 มีทุนจดทะเบียน 60 ล้านบาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ 60,000 หุ้น หุ้นละ 1,000 บาท บริษัทมีโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ 2 แห่ง คือ

2.1 โรงงานที่ตากถ้ำ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอตากถ้ำ จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ 1,025 ไร่ เริ่มผลิตปูนซีเมนต์ออกสู่ตลาดเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2501 เดิมมีกำลังการผลิตวันละ 1,000 ตัน ต่อมาในเดือนกันยายน 2516 ได้รับความอนุมัติให้ขยายกำลังการผลิตอีกวันละ 250 ตัน ปัจจุบันมีกำลังการผลิตวันละ 1,250 ตัน หรือประมาณปีละ 412,500 ตัน เดิมใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเปียก ต่อมาเพื่อประหยัดน้ำมันเตาและลดต้นทุนการผลิต จึงมีการปรับปรุงให้ทันสมัยยิ่งขึ้นโดยได้เปลี่ยนมาใช้กรรมวิธีการผลิตแบบกึ่งเปียกกึ่งแห้ง (Semi-dry Process) ตั้งแต่วันที่ 2510 เป็นต้นมา (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทได้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้มีปริมาณ 360,000 ตันต่อปี)

2.2 โรงงานที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตั้งขึ้นเมื่อปี 2512 และเริ่มทำการผลิตในปี 2514 ได้รับความส่งเสริมการลงทุนเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2514 มีกำลังการผลิตวันละ 1,500 ตัน หรือประมาณปีละ 495,000 ตัน ผลิตโดยกรรมวิธีการผลิตแบบแห้ง ต่อมาได้รับอนุมัติจากกระทรวงอุตสาหกรรมให้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 1,500 ตัน เมื่อเดือนกันยายน 2516 แต่ไม่ได้ออกในส่วนที่ได้รับอนุมัติ ปัจจุบันมีกำลังการผลิตประมาณ 495,000 ตันต่อปี (สำหรับกำลังการผลิตที่บริษัทได้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้แล้วมีปริมาณ 595,000 ตันต่อปี)

บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด ผลิตปูนซีเมนต์ออกจำหน่ายคือ ทรายภูเขาหินเขียว ภูเขาหินแดง ภูเขาหินเขียว และทรายภูเขาหิน

แผนการขยายงานในอนาคตของบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด มีโครงการที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีก โดยได้รับอนุมัติจากสำนักงานส่งเสริมการลงทุน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2523 และได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2524 โดยมีโครงการขยายกำลังการผลิตดังนี้¹

¹ สหพันธ์ รัตนกุล. รองผู้จัดการทั่วไป-ฝ่ายปฏิบัติการ บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด. สัมภาษณ์. 9 กุมภาพันธ์ 2525.

1. โรงงานที่ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จะขยายกำลังการผลิตโดยเพิ่มเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตปูนซีเมนต์ 1 ชุด ซึ่งจะทำให้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 4,000 ตัน หรือปีละ 1,537,600 ตัน เมื่อรวมกำลังการผลิตเดิมที่มีอยู่จะเป็นกำลังการผลิตทั้งสิ้นปีละ 2,032,600 ตัน โครงการนี้จะเริ่มดำเนินการประมาณกลางปี 2525 คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปลายปี 2526

2. โรงงานที่ศาลเจ้า จังหวัดนครสวรรค์ จะขยายกำลังการผลิตโดยทำการปรับปรุงระบบการผลิตที่มีอยู่เดิม ซึ่งจะทำให้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 370 ตัน หรือปีละ 148,000 ตัน เมื่อรวมกับกำลังการผลิตเดิมที่มีอยู่จะเป็นกำลังการผลิตทั้งสิ้นปีละ 569,000 ตัน โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2525

ข้อมูลที่น่าสนใจของบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด¹ ณ เดือนธันวาคม 2524 มีดังนี้

กำลังการผลิตปัจจุบัน	907,500	ตันต่อปี
พนักงานทั้งหมด	1,088	คน
ทุนจดทะเบียน	477	ล้านบาท
จำนวนผู้ถือหุ้น	3,574	คน เป็นผู้ถือหุ้นชาวไทยร้อยละ 97.66 และชาวต่างชาติร้อยละ 2.34
ทรัพย์สินทั้งหมด	1,164	ล้านบาท ซึ่งได้หักค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินถาวรออกแล้ว

3. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (Siam City Cement Co., LTD.) เป็นบริษัทซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทางราชการและได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมเพื่อการอุตสาหกรรม บริษัทได้เริ่มงานค้าขายการสำรวจหาแหล่งวัตถุดิบทั่วประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 โดยคณะสำรวจชาวเยอรมัน จากผลการทดสอบคุณภาพของวัตถุดิบจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งได้ส่งไปทำการทดลอง ๗ แห่งทั่วประเทศ ปรากฏผลว่าในเรกคาบถวัลยวง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีวัตถุดิบคุณภาพดีเลิศ

¹ ข้อมูลจากบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด

ความต้องการและมีเป็นจำนวนมากพอที่จะสามารถนำมาใช้ในการผลิตได้กว่า 50 ปี
บริษัทจึงได้ดำเนินการขอเช่าที่ดิน 4,000 ไร่ และวางแผนการก่อสร้างโรงงาน
ในเนื้อที่อีก 1,000 ไร่ ของบริเวณดังกล่าว

การก่อสร้างโรงงานได้เริ่มกระทำเมื่อต้นปี พ.ศ.2513 โดยวิศวกรและ
สถาปนิกคนไทยเป็นผู้ออกแบบและวางแผนการก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักรใช้เวลา 2 ปี
มีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 140 ล้านบาท บริษัทมีโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ 1 แห่งคือ โรงงาน
ที่ห้วยขวาง ตำบลห้วยขวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้รับการส่งเสริมการลงทุน
เมื่อเดือนธันวาคม 2514 ได้เริ่มผลิตปูนซีเมนต์ออกจำหน่ายเมื่อเดือนมกราคม 2515
เดิมมีกำลังการผลิตวันละ 2,000 ตัน หรือประมาณ 660,000 ตันต่อปี ในเดือนกันยายน
2516 ได้รับอนุมัติให้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 2,000 ตัน แต่ไม่ได้ขยายใน
ส่วนที่ได้รับอนุมัติ จนกระทั่งในปี 2521 จึงได้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกวันละ 4,000
ตัน หรือประมาณปีละ 1,320,000 ตัน และได้ก่อสร้างส่วนที่ขยายเสร็จเรียบร้อยแล้วเมื่อ
เดือนตุลาคม 2524 ปัจจุบันรวมกำลังการผลิตประมาณวันละ 6,000 ตัน หรือประมาณ
ปีละ 1,980,000 ตัน (สำหรับกำลังการผลิตตามที่บริษัทได้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนมี
ปริมาณ 2.1 ล้านตันต่อปี)

บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด ผลิตปูนซีเมนต์ออกจำหน่าย คือ ตราเพชร
ครามอินทรี และตราสามเพชร

แผนการขยายงานในอนาคตของบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง¹ จำกัด มี
โครงการที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีก โดยได้รับอนุมัติจากสำนักงานส่งเสริมการ
ลงทุนเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2524 และได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนเมื่อวันที่ 13
สิงหาคม 2524 โดยมีโครงการขยายกำลังการผลิตเพิ่มอีกปีละ 700,000 ตัน เมื่อ
รวมกับกำลังการผลิตเดิมตามที่ได้แจ้งขอส่งเสริมการลงทุนไว้แล้วจะมีปริมาณเท่ากับ 2.8
ล้านตันต่อปี โครงการดังกล่าวของบริษัทคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2526

¹ ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการลงทุน ปี 2524

ข้อมูลที่น่าสนใจของบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด¹ ณ เดือนธันวาคม
2524 มีดังนี้

กำลังการผลิตปัจจุบัน	1,980,000	ตันต่อปี
พนักงานทั้งหมด	815	คน
ทุนจดทะเบียน	475	ล้านบาท
จำนวนผู้ถือหุ้น	1,900	คน เป็นผู้ถือหุ้นชาวไทย
ร้อยละ 91.77 และชาวต่างชาติร้อยละ 8.23		
ทรัพย์สินทั้งหมด	3,152	ล้านบาท ซึ่งได้หักค่าเสื่อม
ราคาของทรัพย์สินदारออกแล้ว		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ข้อมูลจากบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด

กำลังการบริโภคพืชเมล็ด ปี 2523 และ 2524

หน่วยกบ กบ

ลำดับที่	ชื่อบริษัท/โรงงาน	ปี 2523		ปี 2524	
		กำลังการบริโภค กบวัน	กำลังการบริโภค กบปี	กำลังการบริโภค กบวัน	กำลังการบริโภค กบปี
1	บริษัทปลูกพืชเมล็ดไทย จำกัด				
	- โรงงานที่บางซื่อ กรุงเทพฯ	1,470	485,100	1,470	485,100
	- โรงงานที่แก่งคอย สระบุรี	4,700	1,551,000	4,700	1,551,000
	- โรงงานที่ท่าหลวง อยุธยา	3,200	1,056,000	7,200	2,376,000
	- โรงงานที่ทุ่งสง นครศรีธรรมราช	2,621	864,952	2,621	864,952
	รวม	11,991	3,957,052	15,991	5,277,052
2	บริษัทขอประทานพืชเมล็ด จำกัด				
	- โรงงานที่ตากดี นครสวรรค์	1,250	412,500	1,250	412,500
	- โรงงานที่ระชา เพชรบุรี	1,500	495,000	1,500	495,000
	รวม	2,750	907,500	2,750	907,500
3	บริษัทปลูกพืชเมล็ดนครหลวง จำกัด				
	- โรงงานที่ห้วยขวาง สระบุรี	2,000	660,000	6,000	1,980,000
	รวม	2,000	660,000	6,000	1,980,000
รวมทั้งสิ้น		16,741	5,524,552	24,741	8,164,552

ที่มา : บริษัทผู้ผลิต

ความสำคัญของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เริ่มเข้ามามีบทบาททดแทนไม้เมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะอุตสาหกรรมประเภทนี้ นอกจากจะเป็นอุตสาหกรรมหลักสำหรับงานก่อสร้าง ปัจจุบันขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infrastructure) อันได้แก่ งานก่อสร้างถนน เขื่อน สนามบิน สะพาน ตลอดจนงานก่อสร้างอื่น ๆ ทั้งส่วนราชการและเอกชน เช่น สร้างอาคารสำนักงานที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอาทิแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศไทยและก่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจสาขาอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ในบางครั้งหากในช่วงระยะใดที่มีการผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ในประเทศก็จะส่งส่วนเกินไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เป็นการนำซึ่งเงินตราต่างประเทศอีกด้วย

เนื่องจากรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ที่มีต่อประเทศไทย รัฐบาลจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ซึ่งจะเห็นว่าได้มีนโยบายที่สำคัญบางประการของรัฐบาลดังนี้คือ

1. นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของรัฐบาล ซึ่งมีลำดับความเป็นมาตั้งแต่แรกเริ่มถึงปัจจุบันดังนี้

อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมเป็นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2497 เพราะรัฐบาลมีความต้องการที่จะให้การผลิตปูนซีเมนต์เพียงพอสำหรับการใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยรัฐบาลกำหนดเงื่อนไขว่า จะต้องทำการผลิตโดยใช้วัตถุดิบธรรมชาติจนเป็นซีเมนต์ผง และต้องมีกำลังผลิตไม่ต่ำกว่าปีละ 50,000 ตัน ต่อมาได้มีประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2505 ยกเลิกการส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ เนื่องจากกำลังการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมในขณะนั้นมีเพียงพอกับความต้องการในประเทศแล้ว และต่อมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2520 กำลังการผลิตปูนซีเมนต์มีจำนวนสูงมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ (ดูตารางที่ 2.1) จึงมีการส่งปูนซีเมนต์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศมูลค่าการ

ส่งออกได้เพิ่มขึ้นจาก 18.8 ล้านบาทในปี พ.ศ.2511 เป็น 88 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2514 และเพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 546 ล้านบาทในปี พ.ศ.2517 หลังจากนั้นถึงแม้ปี พ.ศ. 2518 - พ.ศ.2520 ปริมาณการส่งออกได้ลดลง (ดูตารางที่ 2.2) เนื่องจากความ คั่งข้องการของตลาดภายในประเทศสูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1
ปริมาณการบริโภคและปริมาณความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ในประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ.2511-2524

หน่วย : ตัน

ปี	ปริมาณการบริโภค	โรงงาน ใช้เอง	ปริมาณการ จำหน่าย ในประเทศ	ปริมาณการ นำเข้ามา จาก ต่างประเทศ	ปริมาณความ ต้องการใช้ ในประเทศ	ปริมาณความ ต้องการใช้ ในประเทศ คิดเป็น ร้อยละของปริ- มาณการบริโภค (ร้อยละ)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของปริมาณ ความต้องการ (ร้อยละ)
2511	2,199,529	18,332	2,152,371	50,529	2,221,232	100.99	-
2512	2,362,593	22,237	2,240,051	15,086	2,277,374	96.39	2.53
2513	2,578,040	22,466	2,397,564	1,675	2,421,705	93.94	6.34
2514	2,787,009	11,518	2,508,931	234	2,520,682	90.44	4.09
2515	3,389,715	2,947	2,861,044	50	2,864,491	84.51	13.64
2516	3,682,782	12,961	2,920,811	-	2,933,772	79.66	2.42
2517	3,880,200	2,826	3,062,578	-	3,065,404	79.00	4.49
2518	3,975,619	1,629	3,322,968	-	3,324,597	83.62	8.46
2519	4,437,508	1,966	3,875,903	-	3,877,869	87.39	16.64
2520	5,082,824	2,520	4,821,254	17	4,823,791	94.90	24.39
2521	5,054,838	2,159	5,040,170	333,346	5,375,675	106.35	11.44
2522	5,233,124	4,127	5,067,432	1,227,201	6,398,760	122.27	19.03
2523	5,358,782	10,661	5,312,958	1,200,296	6,523,915	121.74	1.96
2524	7,260,550	2,904	6,194,279	107,925	6,305,108	86.84	3.35

ที่มา : (1) (2) (3) กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
(4) กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ

* ตัวเลขเบื้องต้นจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2.2
ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปฐุภัณฑ์เคมีภัณฑ์ต่าง ๆ ของประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ.2511-2524

ปริมาณทั้งสิ้น
หน่วย : มูลค่าจตุรบาท

ปี	ปฐุภัณฑ์ปุ๋ยมุคปุ๋ยมุค		ปฐุภัณฑ์ปุ๋ยมุค		ปฐุภัณฑ์ปุ๋ยมุคปุ๋ยมุค		ปฐุภัณฑ์ปุ๋ยมุคอื่น ๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2511	34,562	18.88	53	0.05	-	-	-	-
2512	95,491	38	100	0.41	-	-	10	0.12
2513	105,667	83	63	0.05	-	-	75	0.05
2514	236,208	88	118	0.07	-	-	1,275	0.92
2515	628,626	188	1,648	0.84	90,203	16.54	16,089	1.25
2516	741,544	254	4,345	3.76	84,700	19.56	50,248	36.40
2517	830,551	546	5,842	8.91	10,500	4.49	72,643	90.25
2518	644,976	448	3,553	3.61	56,308	25.54	24,299	33.98
2519	565,163	327	10,248	10.55	41,400	16.51	31,463	46.15
2520	291,793	185	3,967	5.25	-	-	17,459	26.75
2521	4,059	4.53	304	0.48	-	-	18,244	28.14
2522	440	0.62	168	0.23	-	-	21,278	32.08
2523	12,296	15.94	90,365	1.17	-	-	18,511	31.11
2524	18,767	27.14	5,418	13.36	-	-	31,279	58.87

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ ปี 2424 เป็นตัวเลขเบื้องต้นจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ในปี พ.ศ.2521 รัฐบาลได้เริ่มฟื้นฟูนโยบายการส่งเสริมการลงทุนขึ้นมาอีก เนื่องจากเกิดภาวะขาดแคลนทุนซึ่เมตค้ขึ้นภายในประเทศ โดยเปิดรับคำขอส่งเสริมการลงทุนในการผลิตปูนซีเมนต์ยงตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ฉบับที่ 27/2520 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2520 (ดูภาคผนวก จ) ปรากฏว่ามีผู้ยื่นคำขอส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 10 ราย แต่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมเพียง 5 รายคือ

ชื่อบริษัท	กำลังการผลิตที่อนุมัติ (ตันต่อปี)
1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด	2,050,000
2. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด	1,500,000
3. บริษัทมาบุญครองซีเมนต์ จำกัด	800,000
4. บริษัทไทยอุตสาหกรรมซีเมนต์ จำกัด	800,000
5. บริษัทอีสตันเทอร์เนชั่นแนลซีเมนต์ จำกัด	1,650,000

ผลปรากฏว่ามีเพียง 2 บริษัทเท่านั้นที่เริ่มดำเนินการผลิตในครั้งนี คือ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด และบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด ก่อนมาคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีประกาศให้งดการส่งเสริมการลงทุนไว้เป็นการชั่วคราวตามประกาศที่ 25/2521 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2521 (ดูภาคผนวก จ)

ในปี พ.ศ.2522 รัฐบาลได้เปิดรับคำขอส่งเสริมการลงทุนขึ้นมาใหม่อีกตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ฉบับที่ 14/2522 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2522 (ดูภาคผนวก จ) ปรากฏว่ามีผู้ยื่นขอส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 10 ราย แต่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมเพียง 3 รายคือ

ชื่อบริษัท	กำลังการผลิที่อนุมัติ (ตันต่อปี)
1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด	1,550,000
2. บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด	1,686,000
3. บริษัทชนภูมิซีเมนต์ จำกัด	1,200,000

ต่อมาปรากฏว่า บริษัทชนภูมิซีเมนต์ จำกัด ขอยกเลิกการส่งเสริมการลงทุนจึงเหลือเพียง 2 บริษัท เท่านั้นที่ดำเนินการต่อไปได้

ในปี พ.ศ.2524 รัฐบาลได้เปิดรับคำขอส่งเสริมการลงทุนขึ้นใหม่ตาม ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ฉบับที่ ป.3/2524 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2524 (กฎาคมหมวด ๑) มีผู้ยื่นขอส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 4 ราย แต่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนเพียง 2 รายคือ

ชื่อบริษัท	กำลังการผลิที่อนุมัติ (ตันต่อปี)
1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด	500,000
2. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด	700,000

การขอส่งเสริมการลงทุนครั้งนี้สิ้นสุดวันที่ 15 พฤษภาคม 2524 ซึ่งเป็นการให้การส่งเสริมการลงทุนครั้งล่าสุดของรัฐบาล

2. นโยบายด้านราคา

ในช่วงระยะเวลาก่อนปี 2517 การจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศไทย ดำเนินไปตามกลไกของตลาด ราคายูนิตซีเมนต์ในระหว่งเวลานั้นจึงขึ้น ๆ ลง ๆ ตาม ความต้องการของตลาดเป็นประการสำคัญ แต่กันั้นระยะเวลาก่อนมาในช่วงปลายปี 2516

ได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันขึ้นทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อจนถึงกับทุนการผลิภัณฑ์ปิโตรเคมีภัณฑ์ ทำให้ราคาปิโตรเคมีภัณฑ์สูงขึ้น ภาวะการค้าเริ่มแปรเปลี่ยนไม่เป็นไปตามปกติของตลาด มีการถักทูนเก็งกำไรและถาวรมีคเบืออุปทานเป็นอย่างมาก การกระทำดังกล่าวทำให้ระดับราคาปิโตรเคมีภัณฑ์ทั่วโลกสูงขึ้น และอุปทานหายไปจากท้องตลาด เกิดการขาดแคลนปิโตรเคมีภัณฑ์ขึ้นโดยทั่วไปทั้ง ๆ ที่ปริมาณการผลิตในช่วงระยะเวลานี้มีเกินความต้องการภายในประเทศ รัฐบาลได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหากปล่อยให้ภาวะการค้าดำเนินไปเช่นนี้ ผู้ที่จะได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดก็คือประชาชนนั่นเอง จึงมอบหมายให้คณะกรรมการกลางป้องกันการการค้าทำโรเกินควรประกาศควบคุมราคาส่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ ในประเทศ เป็นฉบับแรกตามประกาศคณะกรรมการกลางป้องกันการการค้าทำโรเกินควร ฉบับที่ 81 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2517 (พุทธศักราช 2517) เพื่อควบคุมราคาปิโตรเคมีภัณฑ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน

หลังจากนั้น เป็นคนมารัฐบาลก็ได้ใช้มาตรการควบคุมราคามาโดยตลอด มีการปรับระดับราคาควบคุมให้สูงขึ้นเป็นระยะ ๆ ซึ่งต่อมาตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา ปิโตรเคมีภัณฑ์เริ่มขาดแคลนอย่างมาก รัฐบาลได้พยายามแก้ไขอย่างเต็มที่นอกจากใช้มาตรการควบคุมราคาแล้ว รัฐบาลยังได้ใช้มาตรการควบคุมการผลิตการจำหน่ายและการป้องกันการถักทูนปิโตรเคมีภัณฑ์ ความประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2523 (พุทธศักราช 2523) ส่วนการคุมราคานั้นได้ดำเนินมาจนถึงช่วงปลายปี 2523 ได้มีประกาศควบคุมราคาส่งจำหน่ายปิโตรเคมีภัณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด ฉบับที่ 36 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2523 (พุทธศักราช 2523) เป็นประกาศที่ออกมาเพื่อเปลี่ยนแปลงราคาค่าควบคุมของปิโตรเคมีภัณฑ์ใหม่ และเป็นประกาศฉบับสุดท้ายของการควบคุมราคาส่งจำหน่ายปิโตรเคมีภัณฑ์ เนื่องจากต่อมาในปี พ.ศ. 2524 รัฐบาลได้เล็งเห็นว่า มาตรการควบคุมราคาดังกล่าวไม่สามารถจะใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้มีการขยายการลงทุนผลิตปิโตรเคมีภัณฑ์เพิ่มขึ้นได้ จนก่อให้เกิดภาวะปิโตรเคมีภัณฑ์ขาดแคลนขึ้นในประเทศ ทำให้ต้องสั่งปิโตรเคมีภัณฑ์จากต่างประเทศเข้ามา เป็นการสูญเสียเงินตราต่างประเทศไปอีก ดังนั้นเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน และ

ก่อให้เกิดระบบการแข่งขันที่อย่างแท้จริง รัฐบาลจึงได้ยกเลิกการควบคุมราคาจำหน่าย
สูงสุดของปูนซีเมนต์ตามประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด
ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2524 (ภาคผนวก จ) การควบคุมราคาปูนซีเมนต์
ของรัฐบาลก็ยุติลงตั้งแต่บัดนั้นจนถึงปัจจุบัน คงเหลือแต่มาตรการการควบคุมการผลิต
การจำหน่าย และป้องกันการกักตุน ที่ยังคงใช้บังคับอยู่เท่านั้น

3. นโยบายการส่งออก

เพื่อป้องกันการขาดแคลนปูนซีเมนต์อันจะเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับ
ประชาชนทั่วไป รัฐบาลจึงจำเป็นต้องทำนโยบายที่เหมาะสมเพื่อป้องกัน
มิให้ภาวะความขาดแคลนมีความรุนแรงมาก นโยบายที่รัฐบาลได้ดำเนินการในระบอบที่
ความขาดแคลนขั้นต้นก็คือ นโยบายการควบคุมราคาซึ่งให้ผลในระยะสั้น และนโยบายการผลิต
ซึ่งให้ผลในระยะยาวแล้ว รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้นโยบายการควบคุมการส่งออกอีก
มาตรการหนึ่งควบคู่กันไปด้วย เพราะในอดีตที่ผ่านมา (ก่อนปี 2517) ประเทศไทยผลิต
ปูนซีเมนต์ได้เกินความต้องการใช้ในประเทศเป็นจำนวนมาก ทางรัฐบาลจึงอนุญาตให้มีการ
ส่งปูนซีเมนต์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้โดยเสรี แต่หลังจากปี 2517 เป็นต้นมา
ทางรัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่า จะเกิดความขาดแคลนปูนซีเมนต์ขึ้น จึงได้ใช้นโยบายควบคุม
ราคาจำหน่ายในประเทศดังกล่าวแล้ว และเพื่อลดอันตรายให้เกิดความขาดแคลนน้อยที่สุด
ทางรัฐบาลจึงได้ใช้นโยบายควบคุมการส่งออกควบคู่กันไปด้วย โดยมอบหมายให้กระทรวง
พาณิชย์ เป็นผู้กำหนดนโยบาย และได้เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2517 ตาม
ประกาศฉบับที่ 28/2517 ความว่า "ผู้ส่งปูนซีเมนต์ออกต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวง
พาณิชย์ โดยให้มีการกำหนดโควตาการส่งปูนซีเมนต์ออกไว้ไม่เกินร้อยละ 20 ของปริมาณ
การผลิตในแต่ละเดือน ทั้งนี้เพื่อให้มีปูนซีเมนต์เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ"

อนึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ผลิตให้หลักประกันว่าจะ
ไม่ก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนปูนซีเมนต์ขึ้นในประเทศ ทั้งนี้โดยกำหนดให้บริษัทผู้ผลิตรายใหญ่
ถึง 3 บริษัท คงสต็อกสำรองไว้เพื่อกรณีฉุกเฉินเป็นจำนวนทั้งสิ้น 100,000 ตัน ทั้งนี้

1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด สำรองไว้ 60,000 ตัน
2. บริษัทสหประพานซีเมนต์ จำกัด สำรองไว้ 25,000 ตัน
3. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด สำรองไว้ 15,000 ตัน

สต็อกที่สำรองไว้ในปริมาณดังกล่าวคงประกอบด้วยปูนซีเมนต์ทั้งสองชนิด คือ ปูนซีเมนต์เม็ด และปูนซีเมนต์ผง ทั้งที่บรรจุและไม่บรรจุถุง แต่ส่วนใหญ่แล้วเป็นปูนซีเมนต์เม็ดและผงที่ไม่บรรจุถุง ส่วนปูนซีเมนต์ผงบรรจุถุงซึ่งสามารถระบายออกสู่ตลาดได้ทันทีนั้นมีจำนวนน้อย เนื่องจากปูนซีเมนต์ผงสามารถเก็บไว้ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2519 กระทรวงพาณิชย์ได้มีประกาศฉบับที่ 43 อนุญาตให้ผู้ผลิตส่งปูนซีเมนต์ออกนอกราชอาณาจักรได้เป็นการทั่วไปโดยไม่ต้องมีหนังสืออนุญาต ต่อมาเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2520 กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศฉบับที่ 49 ให้อยกเลิกประกาศฉบับที่ 43 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2519 แล้วให้ใช้ข้อความนี้แทน "ให้ยกเลิการผ่อนผันการส่งปูนซีเมนต์ออกนอกราชอาณาจักรได้เป็นการทั่วไปโดยไม่ต้องมีหนังสืออนุญาต ดังนั้นถ้าผู้ใดต้องการส่งปูนซีเมนต์ออกนอกราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์มอบหมายเสียก่อน" เหตุผลที่สำคัญในการห้ามส่งปูนซีเมนต์ออก เนื่องจากเกรงว่าอาจจะเกิดขาดแคลนขึ้นในประเทศได้

ปัจจุบันปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์มีมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศแล้ว เนื่องจากทางบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 แห่ง มีการขยายกำลังการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้รัฐบาลจึงอนุญาตให้มีการส่งปูนซีเมนต์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศโดยไม่ต้องมีหนังสืออนุญาตของกระทรวงพาณิชย์ ตามประกาศแจ้งความกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การผ่อนผันให้ส่งปูนซีเมนต์ออกไปนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2525 (ดูภาคผนวก จ) โดยทางบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายใหญ่ทั้ง 3 แห่ง ใ้คำขอกกกลงกับรัฐบาลไว้ก่อนแล้ว ตามประกาศของคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ลงวันที่ 20 มกราคม 2525 ซึ่งมีข้อความดังนี้

1. จะส่งออกเฉพาะปูนซีเมนต์ที่ผลิตได้เกินความต้องการใช้ภายในประเทศ และจะสำรองปูนเม็ดและปูนซีเมนต์ผงจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่า 300,000 ตันตลอดเวลา

2. จะส่งรายงานต่อกรมการค้าภายใน และกรมการค้าต่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องดังนี้คือ

2.1 ปริมาณการผลิต ปริมาณการจำหน่าย ปริมาณการส่งออก และปริมาณปูนซีเมนต์กึ่งเหลือของทุกเดือน โดยต้องแจ้งรายงานภายในวันที่ 7 ของทุกเดือน

2.2 ปริมาณปูนซีเมนต์ที่ผู้ผลิตทำสัญญาส่งออก หรือจำหน่ายให้ตัวแทนผู้ส่งออกทุกครั้งที่ทำสัญญา

3. ผู้ผลิตรับผูกขอมในการผลิตปูนซีเมนต์ให้พอเพียงกับความต้องการภายในประเทศ หากเกิดขาดแคลนขึ้นผู้ผลิตยินยอมให้ทางการระงับการส่งออกได้ทันที

4. หากผู้ผลิตไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงยินยอมให้กระทรวงพาณิชย์และคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด กำหนดมาตรการความที่เห็นสมควรได้ทันที

สรุป อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมความสำคัญของปูนซีเมนต์ที่มีต่อประเทศชาติอย่างมากมายทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ โดยมีการใช้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของปูนซีเมนต์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้มีปูนซีเมนต์เพียงพอต่อการใช้พัฒนาประเทศ เพราะถ้าเกิดขาดแคลนแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนอย่างมาก กล่าวคือ จะทำให้การก่อสร้างต่าง ๆ ประสบปัญหา โครงการก่อสร้างเพื่อพัฒนาประเทศ เช่น สร้างถนน สร้างเขื่อน สร้างสะพาน ฯลฯ ที่เป็นประโยชน์ก่อสร้างรวมเมื่อไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ก็จะทำให้ความเจริญหยุดชะงัก เกิดผลเสียหายในอันต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในที่สุด